

בית הלוי פרשת וישב

בית הלוי בראשית פרק לז

(א) וישב יעקב בארץ מגורי אביו. איתא במדרש (ב"ר פד א) **בְּזַעֲקָךָ יִצְיָלְךָ קְבוּצֶיךָ וְאֶת־כָּלֶם יִשְׂאֵרֹם** (ישעיה נז). בזעקך יצילוך קיבוציך **קיבוצו וקיבוץ בניו הצילו מיד עשו**. ואת כולם ישא רוח זה עשו ואלופיו. דרש בזעקך לשון אסיפה וקיבוץ וכמו ויזעק סיסרא (שפטים ד). ולבאר כוונת דברי המדרש **דרך הנלחמים** בהכנים עצמם למלחמה **לאסוף לאנשי חיל הרבה ומי שמחנהו גדולה יותר קרוב הוא שהוא יהיה המנצח** את חבירו. והנה התועלת מריבוי החיל הוא דעל ידי הריבוי יוכל **להתחזק במקומות הרבה וכן יוכל להזיק לשכנגדו במקומות מרובים** עד שחבירו יהיה פרוץ מרובה על העומד ויפול. אבל אם יקבץ כל ריבוי החיל שלו כולם **למקום אחד** וכן המורים בקשתותם יצמצמו בעת המלחמה לירות בקשתותם כולם למקום ולנקודה אחת ממש הרי יהיה כל הריבוי **ללא תועלת**, וכל עיקר תכלית והתועלת מהריבוי הוא שכל אחד מהם יכוין לירות חציו במקום מיוחד בפני עצמו ועי"ז יפילו מהשונא הרבה. ונמצא **כל תועלת הריבוי הוא מה שיש לו נפרדים הרבה יותר משכנגדו** והפירוד של הריבוי הוא חוזקו של המחנה. וע"כ אסיפת החיל למלחמה יוכל להקרא רק **ריבוי ולא קיבוץ**. אבל בישראל הוא ממש **להיפוך** דכל חיזוקם של ישראל **אינו מצד הריבוי רק מצד הקיבוץ**, דאם כל הנאספים לבית הכנסת לתפלה יכוונו לבם כולם **לנקודה אחת לאביהם שבשמים** ולבקש ממנו על דבר אחד הנוגע לכולם מתחזקים. אבל הריבוי מאנשים מופרדים בלבותם בלא קיבוץ אין בו מעלה מצד הריבוי כלל, ומה דאמרו בגמרא (תו"כ בחוקותי ב - ד) אינו דומה מועטים העושים מצוה למרובים העושים מצוה, אין המעלה מצד הריבוי בעצמו רק משום דבריבוי אזי הקיבוץ מהריבוי הוא יותר גדול במעלה דאם הם מרובים וכולם נקבצים לנקודה אחת הלא זכותם יותר גדול מן מועטים הנקבצים. אבל **עיקר הזכות אשר בשבילה יגיעו לישועה הוא הקיבוץ**, וזהו שדרשו בזעקך יצילוך קבוציך, כלומר כשאתם נאספים הרבה אנשים לתפלה אין התועלת מהריבוי רק הקיבוץ שלך הוא יצילוך. דמה שהנאספים **נעשים כולם אגודה אחת באהבה ואחוה בלב שלם** זהו המציל אותך. (וזהו המבואר בספרי המוסר אשר קודם התפלה יתבונן כל אדם במצות ואהבת לרעך כמוך כדי לקשור לב כולם כאחד). ודרשוהו על יעקב אבינו ע"ה דבסך הכל היו הוא ושנים עשר בנים ועם עשו היו ארבע מאות איש ראשי גייסות ומה זה נחשב י"ב אנשים נגדם, **רק כינוסו וכינוס בניו הצילו מיד עשו**. ואת כולם ישא רוח זה עשו ואלופיו, אמר בהם כולם לשון רבים **דבהם ליכא קיבוץ** שיהיו נקראים אחד רק הם ריבוי וע"כ הם נקראים בלשון רבים כולם, דאינם מיוחדים באגודה אחת, **ישא הרוח**, וכמו שרוח נושא ומטלטל את נוצה ואבק דכיון דכל אחד נפרד מחבירו קל הוא לפני רוח: